МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

Львівський національний університет імені Івана Франка

Юридичний факультет

Кафедра соціального права

Затверджено
на засіданні кафедри соціального права
юридичного факультету
Львівського національного університету
імені Івана Франка
(протокол № 12 від «25» серпня 2022 р.)

Завідувач кафедри _____ проф. Пилип ПИЛИПЕНКО

Силабус з навчальної дисципліни
«Природоохоронне законодавство та екологічне право»,
що викладається в межах ОПП «Екологія»

першого бакалаврського рівня вищої освіти
для здобувачів з спеціальності **101 ЕКОЛОГІЯ**

Львів 2022

Силабус курсу
«Природоохоронне законодавство та екологічне право»
2022-2023 навчального року

Назва курсу	Природоохоронне законодавство та екологічне право
Адреса викладання курсу	79000, Львів, вул. Дорошенка,41
Факультет та кафедра, за якою закріплена дисципліна	Юридичний факультет Кафедра соціального права
Галузь знань, шифр та назва спеціальності	10 Природничі науки 101 Екологія
Викладачі курсу	**Федорович Володимир Іванович**, к.ю.н., доцент, доцент кафедри соціального права;
Контактна інформація викладачів	volodymyr.fedorovych@lnu.edu.ua
Консультації по курсу відбуваються	Онлайн-консультації в день проведення лекцій/практичних занять за допомогою освітніх платформ Zoom та Microsoft Teams. Погодження часу он-лайн консультацій узгоджується листом на електронну пошту викладача або телефоном. Максимальний час очікування відповіді викладача та погодження дати і часу консультації не може перевищувати 2 робочі дні.
Сторінка курсу	
Інформація про курс	Дисципліна «**Природоохоронне законодавство та екологічне право**» є нормативною навчальною дисципліною з спеціальності 101 «Екологія» для освітньої програми четвертого курсу бакалаврату, яка викладається в 7 семестрі в обсязі 3 кредитів (за Європейською Кредитно-Трансферною Системою ECTS).
Коротка анотація курсу	Курс «Природоохоронне законодавство та екологічне право» розроблено таким чином, щоб надати здобувачам вищої освіти теоретичні знання і сформувати у них практичні вміння та навички щодо самостійного розв'язання проблем, які виникають у процесі реалізації норм екологічного законодавства, щодо регулювання відносин у сфері використання природних ресурсів, охорони довкілля та забезпечення екологічної безпеки громадян. Під час викладання курсу «Природоохоронне законодавство та екологічне право» розкриваються: суть і зміст основних категорій, серед яких предмет, метод і система екологічного права, його принципи, джерела, об'єкти, суб'єкти та зміст екологічних правовідносин, право власності на природні ресурси, раціональне використання природних ресурсів, а також правові засади управління у сфері охорони довкілля та використання природних ресурсів, відповідальність за порушення екологічного законодавства, особливості правового режиму окремих природних ресурсів.
Мета та цілі курсу	**Метою** курсу є набуття здобувачем вищої освіти знань про правові засади раціонального природокористування і охорони довкілля та механізми їх застосування у національній правовій практиці, ознайомлення із сучасними підходами до розуміння екологічної безпеки, екологічного управління, проблемами застосування екологічного законодавства у механізмі реалізації екологічних прав

	громадян, особливостями юридичної відповідальності за порушення екологічного законодавства та міжнародно-правовими стандартами захисту довкілля й адаптації до змін клімату. Основними **завданнями** вивчення дисципліни "Екологічне право " є: - вивчення екологічного законодавства та наукових джерел щодо правового регулювання охорони довкілля на засадах сталого розвитку ; - аналіз законодавства про раціональне природокористування у механізмі реалізації екологічних прав громадян та практики його застосування; - поглиблене вивчення і застосування механізму участі громадськості в прийнятті екологічно-значимих рішень - аналіз матеріалів практики стосовно застосування норм екологічного законодавства щодо захисту екологічних прав та інтересів громадян
Література для вивчення дисципліни	1. Право довкілля (екологічне право) : навч. посіб. для студ. вищ. навч. закл. / П.Д. Пилипенко, В.І. Федорович, М.Я. Ващишин (та ін.) ; за ред. П. Д. Пилипенка. – К. : Ін. Юре, 2010. – 401 с. 2. Екологічне право: Підручник / за ред. А.П. Гетьмана. – Х.: Право, 2017. 432с. 3. Екологічне право України : навчальний посібник / за ред. проф. І.І. Каракаша, д.ю.н. Т.Є. Харитонової, к.ю.н. А.І. Черемнової; вид. 1-е. Одеса : Гельветика, 2018. 408 с. 4. Довідник чинних міжнародних договорів України у сфері охорони довкілля / кол. авт.: А. Андрусевич, Н. Андрусевич, З. Козак – Львів : Суспільство і довкілля, 2009. – 203 с. 5. Ільків Н.В. Екологічне право України. Курс лекцій. – Львів:, 2013. Нормативно-правові акти: Водний кодекс України Земельний кодекс України Лісовий кодекс України Закон України «Про охорону навколишнього природного середовища» Закон України «Про охорону атмосферного повітря» Закон України «Про природно-заповідний фонд» Закон України «Про екологічну мережу» Закон України «Про оцінку впливу на довкілля» Закон України "Про стратегічну екологічну оцінку"
Тривалість курсу	Один семестр
Обсяг курсу	90 годин: 32 годин аудиторних занять. З них 16 годин лекцій, 16 години практичних занять, 58 годин самостійних робіт.
Очікувані результати навчання	Компетентності: КЗ-12. Здатність реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності громадянського (вільного демократичного) суспільства та необхідність його сталого розвитку, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в Україні. КС-4. Знання сучасних досягнень національного та міжнародного екологічного законодавства. Програмні результати: ПР-07. Розв'язувати проблеми у сфері захисту навколишнього середовища із застосуванням загальноприйнятих та/або стандартних підходів та міжнародного і вітчизняного досвіду. ПР-15. Уміти пояснювати соціальні, економічні та політичні наслідки

	впровадження екологічних проектів ПР-20. Уміти формувати запити та визначати дії, що забезпечують виконання норм і вимог екологічного законодавства. ПР-24. Розуміти і реалізувати свої права і обов'язки як члена суспільства, усвідомлювати цінності вільного демократичного суспільства, верховенства права, прав і свобод людини і громадянина в в Україні. Після завершення цього курсу студент буде: **Знати** - систему екологічного права України - екологічні права та обов'язки громадян і гарантії їх реалізації - джерела та принципи екологічного права - правові засади екологічного управління - правові засади раціонального використання та охорони природних ресурсів - зміст та гарантії екологічної безпеки - особливості юридичної відповідальності за екологічні правопорушення **вміти:** - застосовувати законодавство при реалізації та захисті екологічних прав - виявляти та аналізувати переваги та недоліки правового забезпечення раціонального природокористування та охорони довкілля в Україні у порівнянні із міжнародними еколого-правовими стандартами; - використовувати знання, набуті в ході вивчення курсу, у своїй практичній діяльності - представляти і захищати екологічні права та інтереси громадян у взаємовідносинах з органами державної влади - обґрунтовано формулювати свою правову позицію, вміти опонувати, оцінювати докази та наводити переконливі аргументи в процесі застосування механізмів захисту екологічних прав та інтересів громадян.
Ключові слова	Раціональне природокористування, екологічні права та обов'язки громадян, захист екологічних прав та інтересів громадян, гарантії екологічної безпеки, оцінка впливу на довкілля, стратегічна екологічна оцінка, екологічне управління, екологічний моніторинг, екологічний контроль, екологічний аудит, загальне і спеціальне природокористування, природно-заповідний фонд, екологічна мережа, міжнародно-правові стандарти охорони довкілля
Формат курсу	Очний /заочний
Теми	**ДОДАТОК (схема курсу)**
Підсумковий контроль, форма	Залік в кінці семестру
Пререквізити	Для вивчення курсу студенти не потребують базових знань з юридичних дисциплін достатньо мати знань з екологічних дисциплін.
Навчальні методи та техніки, які будуть використовуватися під час викладання курсу	Презентація, лекції, інтерактивне навчання (робота в малих групах, мозковий штурм, коопероване навчання), розробка та представлення проєктів, дискусія
Необхідне обладнання	Мультимедійний проектор, комп'ютер, фліпчарт, маркери.
Критерії оцінювання (окремо для кожного	Оцінювання проводиться за 100-бальною шкалою. Бали нараховуються за наступним співвідношенням:

виду навчальної діяльності)	Робота на практичних заняттях – максимальна кількість балів 40 (8 занять по 5 балів); Модульний контроль – максимум 30 балів (2 модулі по 15 балів) Оцінювання самостійної роботи (вирішення практичних завдань) - максимум 30 балів (по 5 балів за кожне завдання)
Питання до екзамену (чи питання до контрольної роботи).	Еколого-правова політика України на сучасному етапі розвитку. Поняття, ознаки та предмет екологічного права. Об'єкти екологічного права: інтегровані, диференційовані, комплексні. Функції екологічного права. Методи правового регулювання в екологічному праві. Принципи екологічного права України: загальні, міжгалузеві, галузеві, інституційні. Система екологічного права, його співвідношення з іншими галузями права. Поняття та система джерел екологічного права. Особливості джерел екологічного права. Конституція України як джерело екологічного права. Міжнародно-правові норми у системі джерел екологічного права. Закони України в системі джерел екологічного права. Закон України „Про охорону навколишнього природного середовища" як джерело екологічного права. Підзаконні нормативно-правові акти як джерела екологічного права. Роль судової практики у регулюванні екологічних відносин. Практика Європейського Суду з прав людини як джерело екологічного права. Поняття та види екологічних прав громадян. Право на безпечне для життя і здоров'я довкілля. Право на екологічну інформацію. Право на участь у прийнятті екологічно-значимих рішень. Право на відшкодування шкоди, заподіяної екологічними правопорушеннями. Право на здійснення спеціального та загального природокористування. Гарантії реалізації екологічних прав громадян. Способи захисту екологічних прав громадян. Поняття та види обов'язків громадян у сфері охорони довкілля. Поняття та види відповідальності за екологічні правопорушення. Поняття, склад, види та особливості екологічного правопорушення. Адміністративна відповідальність за екологічні правопорушення. Кримінальна відповідальність за екологічні правопорушення. Особливості еколого-правової відповідальності. Санкції еколого-правової відповідальності. Особливості дисциплінарної відповідальності за екологічні правопорушення. Відшкодування шкоди, заподіяної здоров'ю чи майну громадян внаслідок екологічного правопорушення. Таксовий метод обчислення екологічної шкоди. Земля як об'єкт використання та правової охорони. .Категорії земель та особливості їх правового режиму. Порядок передачі земель у власність. Порядок надання земельних ділянок у користування. .Права і обов'язки власників землі та землекористувачів. Відшкодування втрат сільськогосподарського та лісогосподарського виробництва. Державне управління в галузі використання і охорони земель.

	Зміст правової охорони земель. Відповідальність за порушення земельного законодавства. Ліс як об'єкт використання та правової охорони. Поняття та склад лісового фонду. Поділ лісів на категорії та їх правовий режим. Право власності на ліси. Право користування лісами. Загальне і спеціальне лісокористування. Тимчасове лісокористування. Постійне лісокористування. Державне управління і контроль у сфері використання та охорони лісів. Правові заходи охорони лісів. Відповідальність за порушення лісового законодавства. Води як об'єкт використання та правової охорони. Склад водного фонду України. Право водокористування та його види. Права та обов'язки водокористувачів. Функції управління в галузі використання і охорони вод. Правові заходи охорони вод. Відповідальність за порушення водного законодавства. Тваринний світ як об'єкт використання та правової охорони. .Види користування тваринним світом. Правове регулювання полювання та мисливського господарства. Правове регулювання рибальства і рибного господарства. Правове регулювання інших видів використання тваринного світу. Правові заходи охорони тваринного світу. Червона книга. Відповідальність за порушення законодавства про використання та охорони тваринного світу.
Опитування	Анкету-оцінку з метою оцінювання якості курсу буде надано по завершенню курсу.

ДОДАТОК

Схема курсу

«Природоохоронне законодавство та екологічне право»

№	Тема, план, короткі тези	Форма діяльності (заняття)* *лекція, самостійна, дискусія, групова робота)	Завдання, год
	Змістовний модуль 1		
1-2 тиждень	Тема 1. Предмет та система екологічного права України	лекція/практичне 2 год./2 год.	Опрацювати рекомендовану літературу. Вирішення практичних завдань. 6 годин
3-4 тиждень	Тема 2. Джерела екологічного права України.	лекція/практичне 2 год./2 год.	Опрацювати рекомендовану літературу. Вирішення практичних завдань. 6 годин
5-6 тиждень	Тема 3. Екологічні права та обов`язки громадян	лекція/практичне 2 год./2 год.	Опрацювати рекомендовану літературу. Вирішення практичних завдань. 6 годин
7-8 тиждень	Тема 4. Юридична відповідальність за екологічні правопорушення.	лекція/практичне 2 год./2 год.	Опрацювати рекомендовану літературу. Контрольний замір по змістовному модулю 1 (письмова робота). 10 годин
	Змістовий модуль 2.		
9-10 тиждень	Тема 5. Правовий режим використання та охорони земель	лекція/практичне 2 год./2 год.	Опрацювати рекомендовану літературу. Вирішення практичних завдань. 6 годин
11-12 тиждень	Тема 6. Правовий режим використання та охорони лісів	лекція/практичне 2 год./2 год.	Опрацювати рекомендовану літературу. Вирішення практичних завдань. 6 годин

13-14 тиждень	Тема 7. Правовий режим використання та охорони вод.	лекція/практичне 2 год./2 год.	Опрацювати рекомендовану літературу. Вирішення практичних завдань. 8 годин
15-16 тиждень	Тема 8. Правовий режим використання та охорони тваринного світу.	лекція/практичне 2 год./2 год.	Опрацювати рекомендовану літературу. Контрольний замір по змістовному модулю 2 (письмова робота). 10 годин